

V Bruselu dne 24.1.2023
COM(2023) 35 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Revize Iniciativy EU týkající se opylovačů

Nová dohoda pro opylovače

{SWD(2023) 18 final}

1. Úvod

Úbytek volně žijících opylovačů a jeho důsledky pro potravinové zabezpečení, lidské zdraví, kvalitu života a fungování ekosystémů vyvolávají silné obavy v celé společnosti. To také podnítilo výzvy, zejména ze strany vědců a občanské společnosti, k rozhodným krokům k řešení příčin tohoto úbytku. Jedním z nedávných příkladů je evropská občanská iniciativa „Zachraňme včely i farmáře“¹, která vyzývá k přechodu na zemědělství příznivější pro včely a která byla v říjnu 2022 úspěšně předložena Evropské komisi poté, co shromáždila více než milion prohlášení o podpoře od občanů EU.

Přibližně čtyři z pěti druhů plodin a planě rostoucích kvetoucích rostlin v Evropě jsou alespoň do určité míry závislé na opylování živočichy, přičemž toto opylování zajišťují tisíce druhů hmyzu. Tato služba přináší hmatatelné výhody pro ekonomiku: její příspěvek k zemědělské produkci EU se odhaduje na nejméně 5 miliard EUR ročně². Většina zásadních přínosů, které opylovači poskytují, zůstává nevyčíslena, například jejich příspěvek k zabezpečení výživy a zdraví nebo k udržení zdraví a odolnosti ekosystémů opylováním planě rostoucích rostlin.

Přesto se Evropa a svět³ potýkají s dramatickým úbytkem volně žijících opylovačů. Podle Evropského červeného seznamu⁴ ubývá populace přibližně každého třetího druhu včel, motýlů a pestřenkovitých. Kromě toho je každý desátý druh včel a motýlů a každý třetí druh pestřenkovitých ohrožen vyhynutím. Přestože již sama tato čísla vyvolávají poplach, celkový obraz ještě není znám. Více informací o stavu opylovačů by mohlo odhalit ještě znepokojivější situaci⁵.

Úbytek opylovačů představuje hrozbu jak pro dobré životní podmínky člověka, tak pro přírodu. Úbytek opylovačů dlouhodobě snižuje produktivitu zemědělství a dále prohlubuje trend ovlivněný dalšími faktory, zejména současnou geopolitickou situací v souvislosti s ruskou útočnou válkou proti Ukrajině.

Na 15. konferenci smluvních stran (COP15) Úmluvy OSN o biologické rozmanitosti, která se konala v prosinci 2022, bylo zahájeno celosvětové úsilí o řešení krize biologické rozmanitosti. Toto celosvětové úsilí musí být doprovázeno ambiciózními opatřeními na ochranu a obnovu biologické rozmanitosti na úrovni EU, jejíž nedílnou součástí jsou opylovači.

V roce 2018 přijala Komise vůbec první rámec EU pro řešení úbytku volně žijících opylovačů – Iniciativu EU týkající se opylovačů⁶. Tato iniciativa stanovila dlouhodobé cíle pro rok 2030 a komplexní soubor opatření, která mají být provedena v krátkodobém až střednědobém

¹ https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000016_cs. Evropská komise bude na tuto evropskou občanskou iniciativu reagovat prostřednictvím zvláštního sdělení v roce 2023.

² Vysna, V., Maes, J., Petersen, J.E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, N., Ivits, E., Teller, A., Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA) (Evidence ekosystémů a jejich služeb v Evropské unii). Závěrečná zpráva z druhé fáze projektu INCA zaměřeného na vývoj pilotního projektu integrovaného systému ekosystémových účtů pro EU. Statistická zpráva. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2021.

³ [IPBES \(2016\). Hodnotící zpráva Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby o opylovačích, opylování a produkci potravin.](#)

⁴ <https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist>

⁵ [Pracovní dokument útvarů Komise k Iniciativě EU týkající se opylovačů](#) (SWD(2018) 302), strana 3.

⁶ [Iniciativa EU týkající se opylovačů](#) (COM(2018) 395).

horizontu. Získala silnou podporu všech zainteresovaných skupin a velký zájem veřejnosti. Cíle této iniciativy byly výrazně podpořeny Zelenou dohodou pro Evropu.

Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030⁷ stanovila v rámci řady závazků a cílů pro obnovu přírody v EU celkovou ambici zvrátit do roku 2030 pokles počtu a rozmanitosti opylovačů. V rámci strategie byla rovněž zřízena platforma EU pro biologickou rozmanitost, v jejímž rámci byla zřízena pracovní skupina pro opylovače jako hlavní platforma pro řízení Iniciativy týkající se opylovačů. Ohrožení opylovačů pomáhají řešit další iniciativy v rámci Zelené dohody pro Evropu, jako je strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“, Akční plán pro nulové znečištění, Lesní strategie EU či Strategie pro přizpůsobení se změně klimatu⁸, .

Toto sdělení představuje revidovaný akční rámec pro Iniciativu EU týkající se opylovačů, který vychází z rozsáhlých konzultací se zúčastněnými stranami a institucionální zpětné vazby⁹ od Evropského parlamentu, Rady, Výboru regionů a Evropského účetního dvora. Stanovuje opatření, která mají EU a její členské státy přijmout, aby do roku 2030 zvrátily úbytek opylovačů.

Revize navazuje na přezkum pokroku v provádění Iniciativy týkající se opylovačů, který Komise provedla v roce 2021¹⁰. Přezkum ukázal, že ačkoli se stále jedná o platný politický nástroj, je stále ještě zapotřebí překonat značné problémy, aby se úbytek opylovačů zastavil a zvrátil. Zejména je třeba přijmout další opatření k účinnému řešení příčin poklesu, která by byla podpořena důkladnými mechanismy monitorování a řízení. Přezkum vyzval k revizi iniciativy, aby tak byly splněny její dlouhodobé cíle.

Revize rovněž navazuje na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora¹¹ o opatřeních EU na ochranu volně žijících opylovačů. Tato zpráva zjistila nedostatky v klíčových politikách EU, které se zabývají hlavními hrozbami pro volně žijící opylovače, a doporučila Komisi, aby posoudila potřebu doplnit konkrétní opatření k řešení hrozeb, které v současné době nejsou v Iniciativě týkající se opylovačů zohledněny. Poukázala také na potřebu lépe začlenit opatření na ochranu volně žijících opylovačů do politik EU v oblasti ochrany biologické rozmanitosti a zemědělství a zlepšit ochranu volně žijících opylovačů před pesticidy.

V červnu 2022 Komise předložila návrh nařízení o obnově přírody¹², jehož cílem je zakotvit do právních předpisů ambice Strategie v oblasti biologické rozmanitosti: obsahuje právně závazný cíl pro členské státy EU zvrátit pokles populací opylovačů do roku 2030 a následně udržet rostoucí trendy. Nařízení o obnově přírody a tato revidovaná Iniciativa týkající se opylovačů jdou ruku v ruce: legislativní návrh poskytuje členským státům flexibilitu, aby ve svých národních plánech obnovy rozhodly o nejúčinnějších opatřeních k dosažení cíle. Opatření této revidované iniciativy, která zahrnují širokou škálu politik EU, mají za cíl podpořit a doplnit vnitrostátní opatření na obnovu vyžadovanou podle navrhovaného nařízení o obnově přírody.

⁷ Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 (COM(2020) 380).

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_21_6687

⁹ https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/policy_en.htm

¹⁰ Zpráva o pokroku v implementaci Iniciativy EU týkající se opylovačů (COM(2021) 261 final).

¹¹ Zvláštní zpráva EÚD 15/2020.

¹² Návrh nařízení Evropské komise o obnově přírody (COM(2022) 304).

2. OPATŘENÍ EU KE ZVRÁCENÍ ÚBYTKU OPYLOVAČŮ

Revidovaná Iniciativa týkající se opylovačů stanoví cíle pro rok 2030 a související opatření v rámci tří priorit:

I: Upřesnit poznatky o úbytku opylovačů, jeho příčinách a důsledcích

II: Zlepšit ochranu opylovačů a řešit příčiny jejich úbytku

III: Mobilizovat společnost a podporovat strategické plánování a spolupráci na všech úrovních

V následujících kapitolách jsou tyto priority a související opatření rozvedeny. V příložené tabulce jsou uvedena všechna opatření.

2.1. PRIORITA I: Upřesnit poznatky o úbytku opylovačů, jeho příčinách a následcích

Opatření na pomoc opylovačům musí být podložena spolehlivými vědeckými poznatky. Od roku 2018 bylo dosaženo významného pokroku ve shromažďování použitelných poznatků pro ochranu opylovačů, mnohé důležité poznatky však stále ještě chybí. Je třeba vyvinout další úsilí k zavedení spolehlivého systému monitorování opylovačů v celé EU, provést kritická hodnocení a prostorové analýzy a podpořit cílené výzkumné a inovační činnosti.

Zavést komplexní monitorovací systém

Pro zavedení účinných ochranných a obnovovacích opatření pro populace opylovačů je nezbytné zmapovat jejich výskyt, stav a trendy v dostatečně přesných prostorových a časových detailech. To vyžaduje robustní systém monitorování v celé EU, který bude poskytovat pravidelné a časté informace v dlouhodobém časovém horizontu. Komise a členské státy pracují na metodice monitorování, která vychází z technických možností systému EU monitorování opylovačů¹³. Aby bylo možné důsledně měřit trendy v početnosti a rozmanitosti opylovačů a spolehlivě vyhodnotit pokrok směrem ke zvrácení jejich úbytku, bude třeba provádět monitorování na dostatečném počtu lokalit. Podle navrhovaného nařízení o obnově přírody by členské státy byly povinny každoročně provádět monitorování druhů opylovačů podle standardizované metodiky.

Kromě toho je třeba sledovat i hlavní hrozby způsobující úbytek opylovačů. Iniciativa Evropské monitorování biologické rozmanitosti v zemědělských krajinách (European Monitoring of Biodiversity in Agricultural Landscapes – EMBAL)¹⁴, která shromažďuje informace o stanovištích opylovačů v zemědělské krajině, a projekt Insignia¹⁵, jehož cílem je monitorovat pesticidy a další znečišťující látky s využitím včely medonosné jako bioindikátoru, nabízejí účinné způsoby, jak zaplnit mezery v informacích o stavu stanovišť opylovačů a znečištění životního prostředí. Tyto procesy musejí být systematicky prováděny v dlouhodobém horizontu. Vytvoření integrovaného rámce pro sledování úbytku opylovačů a jeho příčin a důsledků podle

¹³ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122225>

¹⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pageId=25560696>

¹⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pageId=36702461>

intervenčního modelu DPSIR (hybné síly, tlaky, stav, dopad a reakce) by umožnilo sledovat výstupy a výsledky příslušných politických opatření.

Podporovat výzkum a hodnocení

Výzkumných a inovačních činností bude i nadále zapotřebí k získání využitelných znalostí založených na systematicky shromažďovaných údajích a informacích, podporovaných rámcovým programem EU pro výzkum a inovace – Horizont Evropa – i výzkumným úsilím v jednotlivých státech. Potřebujeme lépe porozumět taxonomické a funkční rozmanitosti společenstev opylovačů a jejich rozložení, jakož i hrozbám pro opylovače a jejich vzájemným vztahům. To se týká zejména méně známých hrozeb pro opylovače (viz prioritá II).

Bude také nutné dále rozvíjet nástroje hodnocení, jako je hodnocení Červeného seznamu a mapování klíčových oblastí opylovačů v celé EU, aby bylo možné přijmout cílená opatření na ochranu a obnovu.

Podporovat budování kapacit a sdílení poznatků

Monitorování a výzkum jsou náročné na zdroje a finanční a lidské zdroje bude třeba využívat nákladově efektivním způsobem. V tomto ohledu může pomoci strategický rozvoj výzkumné infrastruktury, monitorovacích nástrojů a odborných znalostí. Zejména bude důležité zvýšit kapacitu profesionálních i občanských vědců pro taxonomickou práci, a to poskytováním pracovních, vzdělávacích a školicích příležitostí.

Ke sdílení výsledků monitorování a poznatků získaných výzkumem a inovacemi by se měly plně využívat stávající online nástroje, jako je informační platforma o opylovačích v EU („Pollinator Information Hive“) a Evropský informační systém pro biologickou rozmanitost. To vyžaduje zapojení jak na úrovni EU, tak na vnitrostátní úrovni, s podporou Evropské agentury pro životní prostředí. Sdílení poznatků spolu s otevřeným přístupem k údajům zvýší účinnost veřejných investic a zajistí transparentnost vědecko-politických procesů a rozhodování.

2.2. PRIORITA II: Zlepšit ochranu opylovačů a řešit příčiny jejich úbytku

Mezi hlavní hrozby pro volně žijící opylovače patří změna využití půdy (včetně urbanizace), intenzivní zemědělské postupy (včetně používání pesticidů), znečištění životního prostředí (včetně světelného znečištění), invazní nepůvodní druhy a změna klimatu. Mohou se objevit další hrozby, které budou na opylovače vyvíjet další tlak. Některým hrozbám, jako je intenzivní zemědělství a používání pesticidů, rozumíme lépe než jiným. Vhodná opatření ke zmírnění jejich dopadů jsou dobře známa. Je naléhavě nutné, aby se tato opatření zaváděla rychleji.

U dalších hrozeb, jako je znečištění chemickými látkami, látkami znečišťujícími ovzduší a těžkými kovy, nejsou poznatky dostatečné k tomu, aby bylo možné odhadnout rozsah a rozložení jejich dopadů na opylovače nebo navrhnout vhodnou intervenční strategii. V této oblasti je zapotřebí dalšího monitorování a výzkumných a inovačních činností, které umožní vědecky podloženou reakci na úbytek opylovačů.

Zlepšit ochranu druhů a stanovišť opylovačů

Populace opylovačů jsou vystaveny tlakům v různých krajinách a způsobech využívání půdy, které na sebe vzájemně působí, což škodlivé dopady ještě zesiluje. Opatření ke zmírnění těchto

dopadů by proto neměla být přijímána izolovaně, ale musí být koordinována napříč odvětvími a dobře plánována, aby byla zajištěna konzistence, synergie a nákladová efektivnost.

Chráněná území a vhodné hospodaření s půdou jsou základem pro zachování bohaté rozmanitosti druhů opylovačů. V návaznosti na to by měly být strategicky naplánovány obnovovací činnosti, aby se zajistily dostatečné plochy dobře propojených, vysoce kvalitních stanovišť opylovačů. Plány na ochranu druhů¹⁶ jsou klíčovým nástrojem pro koordinaci takového strategického přístupu, zejména v případě nejohroženějších druhů. Poskytují informace o stavu, ekologii, hrozbách a současných ochranných opatřeních u jednotlivých druhů a uvádějí klíčové kroky, které jsou nezbytné ke zlepšení stavu jejich ochrany v rámci celé oblasti jejich výskytu v EU. Komise v současné době vypracovává tři plány ochrany pro určité skupiny ohrožených druhů opylovačů. Dva plány se týkají zemědělské a lesní krajiny v celé EU a třetí se týká specifické zeměpisné oblasti, Kanárských ostrovů. Jakmile budou dokončeny, mělo by být zajištěno jejich široké využití a realizace prostřednictvím podpory z různých zdrojů financování, včetně programu LIFE.

Ochrana opylovačů by měla být dobře začleněna do správy chráněných oblastí, zejména do sítě Natura 2000. Mnoho typů stanovišť chráněných směrnicí o stanovištích je pro opylovače zásadních. Zahrnutí opylovačů jako typických druhů do sledování a hodnocení stavu těchto stanovišť z hlediska ochrany by pomohlo zefektivnit ochranu opylovačů v plánech řízení sítě Natura 2000.

Zavedení monitorování opylovačů pomůže lépe zmapovat vzácné a ohrožené druhy opylovačů. Tyto informace by měly být využity pro doladění úsilí o ochranu a obnovu a pro určení nových chráněných oblastí v souvislosti s cílem EU, kterým je podle Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 chránit do roku 2030 30 % půdy a mořských oblastí EU. .

Využívání půdy a změny ve využívání půdy, jako je intenzifikace zemědělství a lesnictví, urbanizace a rozvoj infrastruktury, mohou mít negativní dopad na opylovače tím, že snižují dostupnost stanovišť opylovačů a zvyšují fragmentaci stanovišť. Proti fragmentaci stanovišť je zapotřebí integrovaného přístupu napříč přírodní i kulturní krajinou. Toho lze dosáhnout prostřednictvím strategicky naplánované sítě úseků stanovišť, které společně tvoří propojenou infrastrukturu v krajině, procházející biogeografickými a správními oblastmi. Takové ekologické koridory pro opylovače – které navrhuje nazvat „Buzz Lines“ – by umožnily druhům pohybovat se při hledání potravy, úkrytů a míst pro hnízdění a rozmnožování. Kromě toho by tyto koridory sloužily jako migrační trasy pro druhy ovlivněné změnou klimatu, a tím by podpořily úsilí o přizpůsobení. Pro úspěšnou realizaci sítě Buzz Lines má zásadní význam, aby postupy územního plánování proběhly na všech úrovních správy.

Opatření ve prospěch opylovačů v krajině by měla být dále podporována také z fondů EU, zejména ze společné zemědělské politiky EU (SZP), fondů politiky soudržnosti a programu LIFE. Členské státy by v tomto ohledu měly rovněž důrazně podporovat a usnadňovat přeshraniční spolupráci.

Obnovit stanoviště opylovačů v zemědělské krajině

¹⁶ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Action+plans>

Mezi známé tlaky patří některé způsoby zemědělského hospodaření, jako jsou monokultury, vysoké používání pesticidů a intenzivní obdělávání půdy, intenzivně prováděná pastva nebo kosení, a tam, kde se vyskytuje, nadměrné hnojení travních porostů¹⁷, což vede k úbytku opylovačů v zemědělské krajině. Klíčem ke zvrácení tohoto trendu je větší rozšíření agronomických technik šetrných k opylovačům, zejména agroekologie.

SZP je jedním z hlavních nástrojů na podporu tohoto přechodu, a to prostřednictvím opatření, jako je ekologické zemědělství, zachování a rozvoj krajinných prvků, agrolesnictví, omezené používání chemických látek a ochrana rostlin prospívajících opylovačům na pastvinách a v ochranných pásmech. V letech 2023–2027 se bude SZP řídit novou zelenou architekturou s posílenými základními požadavky a novými ekoschématy v rámci I. pilíře v kombinaci s opatřeními v rámci II. pilíře, jako jsou závazky v oblasti agroenvironmentálního klimatického řízení. Zásahy prospěšné pro opylovače v zemědělské krajině by měly být plánovány strategicky a koordinovaně na základě potřeb zjištěných na místní úrovni. Krajina vhodná pro opylovače je biologicky rozmanitá, bohatá na krajinné prvky a nabízí dostatečné množství kvalitních, dobře propojených stanovišť¹⁸.

V rámci SZP mohou členské státy navrhovat strategické zásahy, které přispívají ke specifickým hospodářským, environmentálním a sociálním cílům. Například režimy plateb založené na výsledcích mohou tento přístup zefektivnit a nabídnout zemědělcům větší flexibilitu a pobídky k zavádění postupů šetrných k životnímu prostředí. Kromě toho jsou členské státy vybízeny ke zmírňování tlaků na úrovni krajiny prostřednictvím kolektivních programů, které motivují zemědělce ke spolupráci při společném plnění agroenvironmentálních klimatických závazků.

Strategické plány SZP vypracované členskými státy¹⁹ zahrnují řadu opatření s vysokým potenciálem pro ochranu opylovačů. Některé plány se například zaměřují na vytvoření potravních oblastí pro volně žijící opylovače, jako jsou květinové pásy, pěstování jednoletých medonosných rostlin nebo jiné vhodné krajinné prvky. Další závazky se týkají zřizování neproduktivních ploch na orné půdě, aby se mimo jiné zlepšil stav opylovačů a zvýšila nabídka potravy pro opylující hmyz. Plány mohou rovněž usilovat o nahrazení chemických přípravků na ochranu rostlin biologickými metodami ochrany proti škůdcům, což významně přispěje k ochraně opylovačů.

Rizika, která představují agrochemické přípravky (zejména pesticidy a vysoké zatížení živinami), je třeba rovněž řádně zmírnit. To vyžaduje společné úsilí a spolupráci mezi veřejnými orgány a zemědělci. Zemědělství poradci, kteří jsou dobře vyškoleni v oblasti biologické rozmanitosti a ochrany opylovačů, a také demonstrační a komunikační aktivity jsou klíčovými prvky, které usnadňují lepší zavádění cílených opatření. Jakmile budou k dispozici spolehlivé ukazatele založené na metodice monitorování opylovačů v celé EU (viz priorita I), měly by být použity k hodnocení dopadu zásahů. V rámci SZP lze technickou pomoc z podnětu členských států využít mimo jiné na podporu zavádění systému monitorování opylovačů.

Zmírnit dopady používání pesticidů na opylovače

¹⁷ Pracovní dokument útvarů Komise k Iniciativě EU týkající se opylovačů (SWD(2018) 302 final).

¹⁸ [IPBES \(2016\). Hodnotící zpráva Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby o opylovačích, opylování a produkci potravin.](#)

¹⁹ Strategické plány SZP vstoupily v platnost 1. ledna 2023.

Pesticidy zůstávají hlavní příčinou úbytku opylovačů a jejich dopad je třeba zmírnit cílenými politikami a postupy. Ve strategii „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a ve Strategii pro biologickou rozmanitost se Komise zavázala, že do roku 2030 sníží riziko a používání pesticidů a používání nebezpečnějších pesticidů o 50 %. Tyto cíle mají být provedeny zejména navrhovaným nařízením o udržitelném používání přípravků na ochranu rostlin²⁰. Komise bude rovněž pokračovat v práci na zlepšení ukazatelů používaných pro kvantifikaci snížení rizika a používání přípravků na ochranu rostlin.

V rámci návrhu nařízení o udržitelném používání přípravků na ochranu rostlin Komise rovněž navrhla zákaz používání pesticidů v citlivých oblastech. Patří mezi ně oblasti chráněné z důvodu ochrany přírody a také oblasti, kde se vyskytují opylovači, kterým hrozí vyhynutí. Způsoby, jak tento zákaz provést, se v rámci interinstitucionálních jednání podrobně zabývají Evropský parlament a Rada. Návrh nařízení o udržitelném používání přípravků na ochranu rostlin rovněž počítá s větším rozšířením integrované ochrany rostlin (IOR). Tím se stanoví hierarchie zásahů na ochranu rostlin, kde se klade důraz na opatření s nízkým rizikem, přičemž chemické pesticidy se používají až jako poslední možnost.

Jedním z narůstajících problémů je, že členské státy udělují mimořádná povolení pesticidům, které již nejsou schváleny na úrovni EU. Komise bude situaci nadále sledovat a pověří Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), aby ověřil, zda jsou odůvodnění těchto povolení předložená členskými státy platná. Komise tak již opakovaně učinila v souvislosti s mimořádnými povoleními týkajícími se používání některých neonikotinoidů²¹. Kromě toho Komise podniká kroky ke zvýšení dostupnosti nízkorizikových alternativ k chemické ochraně proti škůdcům, zejména v souvislosti s biologickými řešeními, jako jsou mikroorganismy²².

Komise pracuje na posílení hodnocení rizik pesticidů pro opylovače. To zahrnuje posílení hodnocení rizik pro včely²³ s cílem minimalizovat nežádoucí účinky používání pesticidů na včely medonosné a volně žijící druhy včel. Kromě toho je naléhavě nutné urychlit dostupnost testovacích metod, které umožňují stanovit toxicitu pesticidů pro volně žijící opylovače. Je rovněž nezbytné zajistit, aby bylo zakázáno používat formulační přísady společně s účinnými látkami v přípravcích na ochranu rostlin, pokud se má za to, že mají nepříjemné účinky na životní prostředí, včetně opylovačů.

Zlepšit stanoviště opylovačů v městských oblastech

Urbanizace a rozvoj infrastruktury snižují dostupnost přirozených stanovišť opylovačů. Při správném plánování a řízení však mohou městské oblasti fungovat jako útočiště pro opylovače, zejména v širší krajině ochuzené o rostlinné zdroje. Mohou také zlepšit propojení stanovišť tím, že poskytují stanoviště, jež jsou jakýmsi odrazovými můstky, např. veřejné parky, soukromé zahrady (i ve venkovských oblastech), městské farmy a zazeleněné stěny a střechy.

Komise vypracovala pokyny pro města přátelská k opylovačům²⁴, které by měly být dále propagovány a široce uplatňovány ve městech. Kromě toho by se měla zohlednit ochrana

²⁰ [Návrh nařízení Evropské komise o udržitelném používání přípravků na ochranu rostlin](#) (COM(2022) 305).

²¹ https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/approval-active-substances/renewal-approval/neonicotinoids_en

²² https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/micro-organisms_en

²³ https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/protection-bees_en

²⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Pollinator-friendly+cities>

opylovačů při tvorbě plánů pro městskou zeleň²⁵. Městské oblasti jsou rovněž ohnisky angažovaných aktivit, a hrají tak důležitou roli při rozšiřování zapojení občanů do činností v oblasti ochrany přírody.

Omezit dopad invazních nepůvodních druhů na opylovače

Některé invazní nepůvodní druhy mohou vyvíjet přímý nebo nepřímý tlak na opylovače. Mohou lovit původní opylovače, přenášet nové choroby a patogeny nebo s původními opylovači soutěžit o zdroje potravy. Invazní nepůvodní rostliny mohou vytlačit původní rostliny, a tím změnit rostlinná společenstva, na nichž jsou závislí původní opylovači.

Aby se zabránilo dalšímu zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů, jejichž dopad na opylovače může být závažný, bude zvaženo jejich zařazení na seznam invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii²⁶.

Aby omezení používání pesticidů v citlivých oblastech neohrozilo budoucí regulaci invazních nepůvodních druhů rostlin, bude důležité zvýšit dostupnost, využívání a účinnost nechemických možností regulace.

Riziko zavlékání či vysazování a šíření nepůvodních druhů škodlivých pro opylovače by se mělo dále snižovat také podporou používání původních rostlin a směsí osiv vhodných pro opylovače v oblastech, jako jsou soukromé zahrady, veřejné plochy, zemědělská půda a lesy.

Řešit změnu klimatu a další příčiny úbytku opylovačů

Změna klimatu mění místní povětrnostní podmínky, pokud jde o teplotu a srážky, a proto může snížit zdroje dostupné pro opylovače (např. v důsledku sucha) a narušit společně vyvinuté vztahy mezi rostlinami a opylovači, jako je načasování kvetení a výskyt specializovaných opylovačů.

Zejména se očekává, že mnoho druhů změní svou oblast výskytu, aby se přizpůsobily změněným klimatickým podmínkám, což by vyžadovalo jejich přesídlení do nových oblastí. Přestože EU zavedla řadu politik a strategií v oblasti klimatu, aby se do roku 2050 stala prvním klimaticky neutrálním a klimaticky odolným kontinentem²⁷, evropské ekosystémy budou v nadcházejících desetiletích změnou klimatu nevyhnutelně ovlivněny. Proto bude důležité zvážit dopad změny klimatu na opylovače a jejich stanoviště a určit v této souvislosti nejzranitelnější oblasti pro opylovače, aby bylo možné navrhnout a provést cílená zmírňující opatření.

²⁵ https://environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/urban-greening-platform_en

²⁶ Nařízení (EU) č. 1143/2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů.

²⁷ https://climate.ec.europa.eu/index_en

Pokud jde o světelné znečištění, jeho dopad na noční opylovače je dobře znám, což umožňuje přijmout konkrétní opatření na zmírnění dopadů na celostátní, regionální a místní úrovni. Komise začlenila doporučení, jak zmírnit světelné znečištění, do svých pokynů pro občany²⁸ a města²⁹ a bude je nadále prosazovat.

Opylovače mohou ovlivnit i biocidní přípravky. Schvalování účinných látek a povolování biocidních přípravků, které je obsahují, podléhá přísnému hodnocení rizik³⁰. Evropská agentura pro chemické látky v současné době vypracovává zvláštní přístup k hodnocení rizik, která pro opylovače představují biocidní přípravky³¹.

2.3. PRIORITA III: Mobilizovat společnost a podporovat strategické plánování a spolupráci na všech úrovních

Pomáhat občanům a podnikům jednat

Provádění opatření uvedených v předchozích dvou prioritách bude vyžadovat širokou mobilizaci všech příslušných aktérů, včetně vědců, tvůrců politik, občanů, zemědělců a podniků.

To by mělo být podpořeno účinnou komunikací, mobilizací a vytvářením sítí. Je třeba dále podporovat účast veřejnosti na monitorování a ochraně opylovačů. To by mělo zahrnovat občanskou vědu i organizované postupy účasti veřejnosti na monitorování a ochrannářských činnostech na všech příslušných úrovních. Evropský rámec kompetencí v oblasti udržitelnosti³² může občanům dát příležitost, aby v tomto ohledu jednali.

Vzhledem k tomu, že se očekává, že úbytek opylovačů bude mít silný dopad na budoucí generace, je třeba věnovat zvláštní pozornost také zapojení mládeže. V tomto ohledu nabízejí nové technologie, jako je například zážitek ve virtuální realitě *Pollinator Park* (Park opylovačů)³³, doplňkové kanály pro zapojení široké společnosti.

Zapojení klíčových podnikatelských odvětví by mělo být dále usnadněno prostřednictvím stávajících sítí s cílem podpořit přijetí pokynů pro opatření na ochranu opylovačů ve všech odvětvích.

Podporovat strategické plánování a spolupráci na všech úrovních

Iniciativu týkající se opylovačů bude třeba promítnout do promyšlených strategických přístupů na celostátní, regionální a místní úrovni. Úbytek opylovačů lze zvrátit pouze důsledným postupem na všech úrovních řízení.

Národní strategie pro opylovače by měly koordinovat a stimulovat úsilí napříč všemi příslušnými odvětvími a politikami, aby se do roku 2030 podařilo zvrátit úbytek opylovačů, a to i prostřednictvím opatření podporovaných z fondů politiky soudržnosti EU. Měly by se

²⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Citizens>

²⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>

³⁰ https://health.ec.europa.eu/biocides/biocidal-products_cs

³¹ https://echa.europa.eu/documents/10162/17234/scoping_paper_pollinators_guidance_en.pdf/7957c0f8-5ded-4a6e-17a7-2a899bbb141a

³² https://joint-research-centre.ec.europa.eu/greencomp-european-sustainability-competence-framework_en

³³ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/pollinator-park_en

promítnout do akčních plánů na regionální a místní úrovni. Strategie a akční plány musí být vypracovány transparentně, v úzké spolupráci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami a s využitím stávajících sítí a platform, které usnadní spolupráci více subjektů. V případě potřeby by se mělo prozkoumat vytvoření nových sítí a platform. U témat a zásahů, které vyvolávají kontroverze, nabízejí participativní, poradní a spolutvůrčí procesy další prostředky k řešení napětí mezi různými aktéry, včetně občanů. Zvláštní význam bude mít aktivní úloha Evropského výboru regionů, který bude podporovat regionální zapojení a spolupráci.

Úbytek opylovačů není jen evropským problémem. Úsilí EU by mělo přispět k mezinárodnímu úsilí o zvrácení tohoto celosvětového trendu v rámci Mezinárodní iniciativy týkající se opylovačů³⁴ a prostřednictvím dalších příslušných mezinárodních fór.

3. ZÁVĚR

Pokud chce EU zachovat biologickou rozmanitost, která je základem dobrých životních podmínek člověka, není jiná možnost než zastavit a zvrátit úbytek volně žijících opylovačů. Nový akční rámec v rámci Iniciativy EU týkající se opylovačů vytyčuje cestu, jak se s touto výzvou EU vypořádá. Spolu s návrhem nařízení o obnově přírody představuje novou dohodu pro opylovače v EU.

Tato revidovaná iniciativa přispěje k cílům Zelené dohody pro Evropu, zejména ke Strategii v oblasti biologické rozmanitosti a strategii „Od zemědělce ke spotřebiteli“. Bude také cenným příspěvkem k pokroku EU při plnění příslušných cílů udržitelného rozvoje OSN a závazků dohodnutých v rámci Úmluvy o biologické rozmanitosti.

Komise vyzývá Evropský parlament a Radu, aby schválily nový akční rámec v rámci této iniciativy a aktivně se zapojily do jeho provádění v úzké spolupráci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami.

³⁴ <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-14/cop-14-dec-06-en.pdf>

PŘÍLOHA – NOVÝ AKČNÍ RÁMEC

Tato příloha podává přehled cílů a opatření zahrnutých do každé priority revidované Iniciativy EU týkající se opylovačů.

PRIORITA I: Upřesnit poznatky o úbytku opylovačů, jeho příčinách a následcích		
<i>Cíle, jichž má být dosaženo do roku 2030</i> <i>Stav opylovačů a hlavní příčiny jejich úbytku jsou pravidelně sledovány prostřednictvím celoevropského monitorovacího systému a pravidelně vyhodnocovány. To poskytuje základ pro vývoj spolehlivých ukazatelů pro informování o dopadech příslušných vnitrostátních politik a politik EU na opylovače. Jsou odstraněny kritické mezery ve znalostech o úbytku opylovačů, jeho příčinách a důsledcích pro společnost a hospodářství. K údajům a informacím o opylovačích je otevřený přístup.</i>		
OPATŘENÍ		TERMÍN DOKONČENÍ
1. ZAVÉST KOMPLEXNÍ MONITOROVACÍ SYSTÉM		
1.1	Komise a členské státy by měly dokončit vývoj a testování standardizované metodiky pro systém EU pro monitorování opylovačů . Metodika zajistí poskytování ročních souborů údajů o početnosti a rozmanitosti druhů opylovačů s dostatečnou statistickou hodnotou, aby bylo možné posoudit, zda se podařilo zvrátit úbytek opylovačů na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni. Jakmile bude metodika k dispozici, měly by členské státy zavést tento systém v praxi.	2026
1.2	Komise s podporou členských států a Evropské agentury pro životní prostředí vypracuje integrovaný rámec pro sledování úbytku opylovačů, jeho příčin a důsledků ³⁵ . Komise bude nadále podporovat systematický sběr údajů o hlavních hrozbách pro opylovače , zejména prostřednictvím iniciativ EMBA ³⁶ a Insignia ³⁷ .	2026
1.3	Komise vypracuje ukazatele stavu populací opylovačů a tlaků, kterým čelí, a prozkoumá možnosti	Nepřetržitě do roku

³⁵ Bude se řídit intervenčním modelem DPSIR (hybné síly, tlaky, stav, dopad a reakce).

³⁶ <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pageId=25560696>

³⁷ <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pageId=36702461>

	vypracování ukazatelů dopadů opylovačů na zdraví ekosystémů, hospodářství a životní podmínky člověka. Tyto ukazatele budou vypracovány s cílem přispět mimo jiné k hodnocení příslušných politik, jako je společná zemědělská politika (odkaz na opatření 5.4).	2030
2. PODPOROVAT VÝZKUM A HODNOCENÍ		
2.1	Komise a členské státy by měly podporovat výzkum a inovace týkající se stavu opylovačů, příčin a důsledků jejich úbytku , jakož i účinná zmírňující opatření . Prioritní základní a aplikovaný výzkum podporovaný rámcovým programem EU pro výzkum a inovace Horizont Evropa a výzkumné úsilí na vnitrostátní úrovni by mělo rozšířit znalosti o skupinách opylovačů a zlepšit porozumění novým hrozbám pro opylovače.	Nepřetržitě do roku 2030
2.2	Komise dokončí hodnocení Evropského červeného seznamu pro klíčové skupiny hmyzích opylovačů – včely, pestřenkovité, motýly a můry.	2024
2.3	Komise společně s členskými státy a Evropskou agenturou pro životní prostředí určí a zmapuje klíčové oblasti pro opylovače v EU, na které by se mělo zaměřit úsilí o jejich ochranu a obnovu.	2025
3. PODPOROVAT BUDOVÁNÍ KAPACIT A SDÍLENÍ POZNATKŮ		
3.1	Na základě posouzení nedostatků by Komise a členské státy měly podpořit investice do navýšení kapacit odborníků EU v oblasti taxonomie opylovačů (tj. vědy o pojmenování, popisu a klasifikaci těchto organismů), aby bylo možné uspokojit potřeby výzkumu a monitorování. Členské státy by měly zvýšit úsilí v oblasti vzdělávání a vytvářet pracovní příležitosti v této oblasti.	Nepřetržitě do roku 2030
3.2	Komise bude pokračovat ve vytváření databáze druhů opylovačů (včetně popisu, obrázků a map výskytu jednotlivých druhů) a bude podporovat vývoj terénních průvodců a určovacích klíčů , které usnadní monitorování opylovačů.	2025
3.3	Komise a členské státy by měly podporovat otevřený přístup k údajům a informacím získaným z výzkumných a monitorovacích činností, jakož i z jiných relevantních zdrojů údajů, jako jsou údaje o využívání půdy v rámci integrovaného administrativního a kontrolního systému SZP (IACS).	Nepřetržitě do roku 2030

3.4	Komise a Evropská agentura pro životní prostředí budou i nadále usnadňovat sdílení poznatků prostřednictvím informační platformy o opylovačích v EU ³⁸ a Evropského informačního systému pro biologickou rozmanitost ³⁹ .	Nepřetržitě do roku 2030
3.5	Komise a členské státy by měly podporovat další rozvoj výzkumné infrastruktury důležité pro zlepšení znalostní základny o opylovačích, a to i na základě stávajících iniciativ, jako je distribuovaný systém vědeckých sbírek ⁴⁰ a dlouhodobý výzkum ekosystémů v Evropě ⁴¹ .	2026
PRIORITA II: Zlepšit ochranu opylovačů a řešit příčiny jejich úbytku		
Cíle, jichž má být dosaženo do roku 2030 <i>Pro opylovače a jejich stanoviště jsou určena a provedena vhodná opatření na ochranu a obnovu. Opatření týkající se opylovačů jsou plně začleněna do společné zemědělské politiky a členské státy plně využívají možnosti financování na zachování a obnovu stanovišť opylovačů ve venkovských a městských oblastech, a to i v rámci politiky soudržnosti EU. Stanoviště opylovačů jsou účinně propojena v širší krajině, což umožňuje opylovačům rozptýlit se po celém území a reagovat na nepříznivé klimatické vlivy. Opylovači jsou chráněni před dopady pesticidů, dalších látek znečišťujících životní prostředí a invazních nepůvodních druhů.</i>		
4. ZLEPŠIT OCHRANU DRUHŮ A STANOVIŠŤ OPYLOVAČŮ		
4.1	Komise dokončí přípravu plánů ochrany ohrožených druhů opylovačů. Dva plány se týkají zemědělské a lesní krajiny a třetí Kanárských ostrovů. Komise a členské státy by měly jejich provádění podporovat.	2026
4.2	Komise určí opylovače typické pro stanoviště chráněná podle směrnice o stanovištích . Členské státy by měly zajistit, aby opatření prováděná pro tato stanoviště, zejména v rámci plánů řízení sítě Natura 2000, zohledňovala ochranu opylovačů. Členské státy by měly zajistit odpovídající financování těchto opatření.	Nepřetržitě do roku 2030

³⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/EU+Pollinator+Information+Hive>

³⁹ <https://biodiversity.europa.eu>

⁴⁰ <https://www.dissco.eu>

⁴¹ <https://elter-ri.eu>

4.3	Členské státy by se měly zabývat potřebami ohrožených druhů opylovačů ⁴² při správě stávajících chráněných území a ve svých závazcích týkajících se nových chráněných území v rámci Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030.	Nepřetržitě do roku 2030
4.4	Komise a členské státy by měly s podporou Evropské agentury pro životní prostředí vypracovat plán sítě ekologických koridorů pro opylovače – „ Buzz Lines “ – a vypracovat plán opatření pro jeho realizaci. Plán bude vycházet z mapování klíčových oblastí pro opylovače a z vytváření nových stanovišť prostřednictvím obnovy. Na podporu realizace sítě „Buzz Lines“ by členské státy měly začlenit ochranu opylovačů do politik územního plánování na celostátní, regionální a místní úrovni.	2027, s průběžným prováděním do roku 2030
4.5	Komise a členské státy by měly nadále podporovat činnosti na ochranu opylovačů prostřednictvím programu LIFE .	Nepřetržitě do roku 2030
5. OBNOVIT STANOVIŠTĚ OPYLOVAČŮ V ZEMĚDĚLSKÉ KRAJINĚ		
5.1	Komise bude i nadále spolupracovat s členskými státy na zvýšení podpory zemědělství šetrného k opylovačům v rámci společné zemědělské politiky (SZP) . Členské státy by měly v rámci SZP a dalších příslušných nástrojů (např. celostátních nebo regionálních opatření na ochranu přírody) vypracovat a provádět cílené a strategicky plánované zásahy, které do roku 2030 zvrátí úbytek opylovačů v zemědělské krajině. Měly by také zajistit soudržnost a synergie mezi těmito různými nástroji a opatřeními. S ohledem na tuto potřebu Komise prozkoumá možnosti, jak nejlépe řešit ochranu a obnovu opylovačů v rámci budoucí reformy SZP.	Nepřetržitě do roku 2030
5.2	Komise bude i nadále podporovat členské státy a zúčastněné strany, aby sdílely osvědčené postupy a organizovaly koordinační činnosti v rámci stávající SZP s cílem usnadnit navrhování a zavádění účinných nástrojů, které jsou prospěšné pro opylovače, jako jsou režimy plateb založené na výsledcích a kolektivní opatření zemědělců, a to i prostřednictvím sítě SZP EU a dalších platforem zúčastněných stran.	2027
5.3	Členské státy by měly posílit kapacitu zemědělských poradenských služeb pro ochranu a obnovu opylovačů.	Nepřetržitě do roku

⁴² Podle hodnocení evropského červeného seznamu, <https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist>.

	Členské státy by rovněž měly provádět komunikační a demonstrační činnosti pro systémy šetrné k opylovačům.	2030
5.4	Komise bude pokračovat ve vývoji ukazatele opylovačů s cílem začlenit jej do rámce pro sledování a hodnocení výkonnosti SZP, jakmile bude dostatečně zaveden systém EU monitorování opylovačů.	2026
6. ZMÍRNIT DOPADY POUŽÍVÁNÍ PESTICIDŮ NA OPYLOVAČE		
6.1	Komise bude požadovat, aby všechny členské státy zavedly systémy v souladu s příslušnými právními požadavky, které zajistí, aby profesionální uživatelé přípravků na ochranu rostlin prováděli integrovanou ochranu rostlin (IOR) s cílem minimalizovat dopad, který mají přípravky na ochranu rostlin, na opylovače.	2026
6.2	Komise posoudí možnosti zlepšení stávajících harmonizovaných ukazatelů rizik nebo vypracování nových ukazatelů , aby bylo možné lépe odhadnout trendy v oblasti rizik a používání přípravků na ochranu rostlin, včetně rizik pro opylovače.	Nepřetržitě do roku 2030
6.3	Komise bude nadále sledovat mimořádná povolení pesticidů, které jsou škodlivé pro opylovače, a pokud to bude považovat za nutné, požádá úřad EFSA, aby posoudil odůvodnění předložená členskými státy. Komise pověří úřad EFSA, aby vypracoval zvláštní protokoly pro hodnocení těchto odůvodnění. Pokud se ukáže, že mimořádná povolení jsou neoprávněná, bude Komise nadále přijímat rozhodnutí o jejich zákazu. Komise bude sledovat provádění pokynů pro mimořádná povolení a v případě potřeby zváží stanovení právně závazných kritérií podle nařízení (ES) č. 1107/2009, kdy lze mimořádná povolení udělit.	Nepřetržitě do roku 2030
6.4	Komise bude spolupracovat s členskými státy na úplném schválení a provedení revidovaných pokynů Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) týkajících se včel k posouzení rizik pro včely v souvislosti s používáním pesticidů ⁴³ , jakmile budou zveřejněny. Komise požádá úřad EFSA o další přezkum, jakmile budou k dispozici nové poznatky nebo modelovací nástroje.	2024
6.5	Komise spolu s členskými státy vypracuje pracovní plán pro vývoj, validaci a kruhové testování dalších	2025

⁴³ <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3295>

	zkušebních metod pro stanovení toxicity pesticidů pro opylovače, včetně volně žijících opylovačů. Tento pracovní plán zohlední indikátorové druhy , které je třeba testovat, a zahrne subletální a chronické účinky pesticidů. Součástí bude podpora mezinárodního uznávání těchto metod prostřednictvím nových zkušebních pokynů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).	
6.6	Komise připraví prováděcí nařízení ⁴⁴ , kterým se stanoví postup a kritéria pro určení nepřijatelných formulačních přísad v přípravcích na ochranu rostlin a které bude obsahovat kritéria ochrany životního prostředí zahrnující opylovače.	2024
7. ZLEPŠIT STANOVIŠTĚ OPYLOVAČŮ V MĚSTSKÝCH OBLASTECH		
7.1	Komise a členské státy by měly podporovat města při provádění doporučení uvedených v příručce pro města přátelská k opylovačům ⁴⁵ .	Nepřetržitě do roku 2030
7.2	Při tvorbě plánů pro městskou zeleň ⁴⁶ by měla evropská města zohlednit požadavky na ochranu opylovačů.	Nepřetržitě do roku 2030
8. OMEZIT DOPAD INVAZNÍCH NEPŮVODNÍCH DRUHŮ NA OPYLOVAČE		
8.1	Komise posoudí hrozby, které pro opylovače představují invazní nepůvodní druhy , jež dosud nebyly zařazeny na seznam invazních nepůvodních druhů s dopadem na Unii podle nařízení (EU) č. 1143/2014, a připraví posouzení rizik pro nejproblematictější z nich.	2025
8.2	Komise posoudí možnosti regulace invazních nepůvodních druhů rostlin , které nejvíce škodí volně žijícím opylovačům, s cílem zvýšit dostupnost, využívání a účinnost nechemických způsobů regulace.	2028

⁴⁴ Podle článku 27 nařízení (ES) č. 1107/2009.

⁴⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>

⁴⁶ https://environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/urban-greening-platform_en

8.3	Komise vypracuje pokyny na podporu používání původních rostlin a směsí semen vhodných pro opylovače v oblastech, jako jsou soukromé zahrady, veřejné plochy, zemědělská půda a lesy.	2027
9. ŘEŠIT ZMĚNU KLIMATU A DALŠÍ PŘÍČINY ÚBYTKU OPYLOVAČŮ		
9.1	Komise s podporou Evropské agentury pro životní prostředí určí nejzranitelnější oblasti pro opylovače v souvislosti se změnou klimatu a navrhne a provede cílená zmírňující opatření. Členské státy by měly ve svých národních strategiích přizpůsobení se změně klimatu zohlednit dopady změny klimatu na opylovače a jejich stanoviště.	Nepřetržitě do roku 2030
9.2	Členské státy by měly zmírnit dopad světelného znečištění na opylovače prostřednictvím celostátních, regionálních a místních politik. Komise bude v tomto ohledu podporovat využívání pokynů pro veřejnost ⁴⁷ a města ⁴⁸ .	Nepřetržitě do roku 2030
9.3	Evropská agentura pro chemické látky vypracuje pokyny pro hodnocení rizik biocidních přípravků pro opylovače.	2024
PRIORITA III: Mobilizovat společnost a podporovat strategické plánování a spolupráci na všech úrovních		
Cíle, jichž má být dosaženo do roku 2030 <i>Na celostátní, regionální a místní úrovni jsou vypracovány a prováděny akční plány na zvrácení úbytku opylovačů. Dopad veřejných politik se zvýšil díky účinné mobilizaci široké veřejnosti a podniků. Dopad jednotlivých opatření se zvýšil díky lepší spolupráci a koordinaci příslušných subjektů na všech úrovních. EU se na celosvětové úrovni ujímá vedení při podpoře a usnadňování mezinárodních opatření týkajících se opylovačů.</i>		
10. POMÁHAT OBČANŮM A PODNIKŮM JEDNAT		
10.1	Komise a členské státy by měly pokračovat ve zvyšování povědomí veřejnosti o úbytku opylovačů	Nepřetržitě do roku

⁴⁷ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Citizens>

⁴⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>

	a v zapojování veřejnosti do opatření k jeho řešení, a to podporou komunikačních a síťových aktivit.	2030
10.2	Komise a členské státy by měly podporovat občanskou vědu a usnadňovat účast veřejnosti na monitorování a ochraně opylovačů, a zejména by měly podporovat zapojení mládeže a participativní správu .	Nepřetržitě do roku 2030
10.3	Komise a členské státy by měly podporovat využívání příruček o opatřeních na ochranu opylovačů v klíčových podnikatelských odvětvích ⁴⁹ , a to i prostřednictvím platformy EU pro obchodování a biologickou rozmanitost (EU Business @ Biodiversity Platform).	Nepřetržitě do roku 2030
11. PODPOROVAT STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ A SPOLUPRÁCI NA VŠECH ÚROVNÍCH		
11.1	Členské státy by měly v úzké spolupráci se zúčastněnými stranami a občany vypracovat národní strategie pro opylovače , které budou koordinovat a stimulovat úsilí ve všech příslušných odvětvích a politikách, aby se do roku 2030 podařilo zvrátit úbytek opylovačů. Komise bude v tomto ohledu podporovat členské státy, mimo jiné prostřednictvím pracovní skupiny pro opylovače platformy EU pro biologickou rozmanitost.	2025
11.2	Komise a členské státy by měly podporovat a povzbuzovat opatření na ochranu opylovačů na regionální a místní úrovni , a to i prostřednictvím fondů politiky soudržnosti EU. Regionální a místní orgány by měly v úzké spolupráci se zúčastněnými stranami a místními komunitami vypracovat akční plány , které přispějí k úsilí EU a členských států o zvrácení úbytku opylovačů do roku 2030.	Nepřetržitě do roku 2030
11.3	Evropský výbor regionů by měl podporovat provádění Iniciativy týkající se opylovačů mezi místními a regionálními orgány a sdílení poznatků a osvědčených postupů v oblasti ochrany opylovačů. Komise a Evropský výbor regionů by měly spolupracovat na podpoře zapojení všech úrovní veřejné správy a zajistit odpovídající podporu, povzbuzení a koordinaci opatření prováděných na místní a regionální úrovni.	Nepřetržitě do roku 2030
11.4	Komise bude i nadále usnadňovat spolupráci více aktérů prostřednictvím stávajících platform, jako je	Nepřetržitě do roku

⁴⁹ Průvodce opatřeními na ochranu opylovačů ze strany zemědělsko-potravinářského a nápojového průmyslu, odvětví maloobchodního prodeje, lesnictví, zahradnictví, stavebnictví, krajinářské architektury, cestovního ruchu, energetiky, včelařství a těžebního průmyslu; viz <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Businesses>

	pracovní skupina pro opylovače platformy EU pro biologickou rozmanitost, politická platforma Interreg, program TAIEX-EIR Peer 2 Peer, síť SZP EU a Platforma EU pro ozelenování měst. Komise prozkoumá další potřeby pro zvýšení kapacity spolupráce mezi více aktéry na úrovni EU.	2030
11.5	Komise a členské státy by měly nadále podporovat účinnou mezinárodní činnost v oblasti opylovačů, a to i v rámci Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), Úmluvy o biologické rozmanitosti a OECD.	Nepřetržitě do roku 2030